

MOKINIŲ POZITYVAUS ELGESIO SKATINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo tvarka (toliau vadinama – Aprašas) reglamentuoja pozityvaus elgesio skatinimo principus, lygius, priemones ir būdus.
2. Aprašo tikslas - kurti pozityvią mokymosi aplinką, skatinti tinkamą mokinių elgesį, padėti mokiniams, turintiems elgesio sunkumų keisti savo elgesį, įsitraukti į ugdymo(si) procesą ir patirti sėkmę.
3. Aprašas skirtas ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, bendrojo ugdymo mokykloms (toliau – mokykla).
4. Pozityvaus elgesio skatinimo principai:
 - 4.1. Bendruomeniškumo. Svarbu atpažinti ir skatinti visų bendruomenės narių (mokinių, pedagogų, įstaigos darbuotojų) pozityvų elgesį.
 - 4.2. Individualizavimo. Sprendimai, susiję su mokinio pozityvaus elgesio skatinimu, priimami atsižvelgiant į jo amžių, brandą, psichines ir fizines savybes, poreikius ir kitas svarbias aplinkybes.
 - 4.3. Prioritetiškumo. Siekiant tinkamo mokinių elgesio svarbu teikti prioritetą pozityvioms elgesio skatinimo strategijoms. Naudojant pozityvias elgesio skatinimo strategijas mokinių elgesio pokyčius galima konstruoti veiksmingiau nei taikant drausminamąsias priemones.
 - 4.4. Sistemiškumo ir modeliavimo. Pedagogų pozityvaus elgesio raiška skatina dažnesnes mokinių tinkamo elgesio apraiškas.
5. Sąvokos:
 - 5.1. Pozityvus elgesys – tai veiksmas, kuris atitinka socialinį, kultūrinį, situacinį ir fizinę aplinkos, kurioje jis vyksta, kontekstą. Tai elgesys, kuris kuria gerą atmosferą, padeda palaikyti sveikus, draugiškus, saugius santykius.
 - 5.2. Netinkamas elgesys- tai elgesys, kuris prieštarauja socialinėms normoms, kenkia kitiems arba sukelia neigiamų pasekmių aplinkiniams ir sau pačiam. Toks elgesys gali reikšti agresiją, nepagarbą, manipuliaciją, taisyklių nesilaikymu ar ignoravimu, kitų teisių pažeidimu.

II SKYRIUS POZITYVAUS ELGESIO SKATINIMO MODELIS

6. Siekiant pozityvaus mokinių elgesio skatinimo rekomenduojama vadovautis trimis lygmenimis:
 - 6.1. Mokyklos lygmeniu. Mokyklos lygmens tikslas yra kurti bendrą mokyklos bendruomenės pozityvaus elgesio skatinimo (už tinkamą elgesį, mokyklos vertybių puoselėjimą, individualią pažangą) sistemą (kaip dažnai bus apdovanojama, kokioje aplinkoje, koku lygiu – individualiu, klasės, mokyklos) mažinant netinkamo elgesio apraiškas bei kuriant saugią, pagarbą grįstą mokymosi aplinką visiems ugdymo proceso dalyviams. Mokykloje įgyvendinama pozityvaus elgesio skatinimo ir palaikymo programa „Laimingo gyvenimo dėlionė“.
 - 6.2. Klasės / grupės lygmeniu. Klasės lygmens tikslas yra įgyvendinti pozityvaus elgesio skatinimo sistemą klasės / grupės kontekste. Ji skirta grupinio pozityvaus elgesio, bendradarbiavimo, pagalbos vienas kitam, abipusę pagarbą grįstų santykių kūrimui, įgalinant ir motyvuojant visą klasės bendruomenę veikti kartu siekiant pozityvaus elgesio.

6.3 Individualiu lygmeniu. Individualaus lygmens tikslas yra kurti pozityvaus elgesio skatinimo sistemą, teikiamą individualiai mokiniui, kuris patiria elgesio ar emocinių sunkumų / iššūkių mokymosi ir bendravimo procese.

7. Mokytojas kuria pozityvius santykius su mokiniais:

7.1. Pastebėjęs elgesio sunkumus (pvz., mokinys trukdo darbą pamokoje, užkabinėja kitus mokinius, keikiasi, mušasi, gadina kitų asmenų daiktus ir pan.), jį stabdo naudodamas pozityvias drausminimo priemones (1 priedas).

7.2. Mokytojas kalbasi su mokiniu. Pokalbio metu aiškinasi susirūpinimą keliančio elgesio priežastis, tariasi dėl problemos sprendimo. Numato nusiramino, skatinimo priemones.

7.3. Mokytojas konsultuojasi su mokyklos švietimo pagalbos specialistu(-ais) dėl pokalbio su mokiniu vedimo eigos, galimų susitarimų problemai išspręsti, tinkamiausios skatinimo sistemos mokiniui.

7.4. Mokytojas kalbasi su mokinio tėvais aptaria galimus mokinio netinkamo elgesio įveikimo būdus, susitaria dėl jų įgyvendinimo ir mokinio skatinimo patyrus sėkmę.

8. Bendradarbiavimas su tėvais ir visa bendruomene pozityvaus elgesio skatinimo temomis.

9. Reguliari stebėseną ir vertinimas. Kartą per mėnesį klasių vadovai kartu su mokiniais analizuoja TAMO dienyne gautus pagyrimus ir pastabas ir kt. Mokiniai kartu su mokytojais, klasės vadovais, švietimo pagalbos, sveikatos priežiūros specialistais aptaria mokymosi ir kitos veiklos lūkesčius, keturiais lygmenimis įsivertina centre sutartų fizinės, psichinės ir emocinės sveikatos sandų pažangą.

III SKYRIUS

MOKINIŲ SKATINIMO FORMOS / PRIEMONĖS

10. Pagrindiniai pozityvaus elgesio skatinimo priemonės ir būdai:

10.1. Aiškių taisyklių ir lūkesčių nustatymas, teigiamo elgesio pastebėjimas ir skatinimas, kylančių sunkumų atpažinimas ir sprendimas (2 priedas).

10.2. Pozityvus elgesio skatinimo formos (3 priedas).

10.3. Mokinių aukščiausių mokymosi rezultatų, individualios pažangos ir bendruomeniškiausios klasės premijų skyrimas. (Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro mokinių skatinimo tvarka 2024-01-03 įsakymas Nr. IV-4).

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. Su mokyklos Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo tvarkos aprašu mokslo metų pradžioje mokinius supažindina klasės vadovas.

12. Su mokyklos Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo tvarkos aprašu mokinių tėvai supažindinami per tėvų susirinkimą ir mokyklos elektroninėje svetainėje.

13. Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo tvarkos aprašo pakeitimai ar papildymai tvirtinami centro direktoriaus įsakymu.

1 priedas
Prie Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo
tvarkos aprašo
PATVIRTINTA
Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
direktoriaus 2024 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. IV-205

POZITYVŪS NETINKAMO ELGESIO STABDYMO METODAI

1. Mokinio netinkamą elgesį galima stabdyti šiais metodais:
 - 1.1. Stabdymas žodžiu, pvz.: Stop.
 - 1.2. Dėmesio nukreipimas, pvz.: pakeisti pokalbio temą.
 - 1.3. Staigus stimulo pakeitimas, pvz.: daryti kažką netikėto, kas nukreiptų vaikų dėmesį.
 - 1.4. Nukreipimas/peradresavimas, pvz.: plėšyk popierių.
 - 1.5. Komunikacijos palengvinimas, pvz.: paklausti, Ko tu nori? Kaip tau padėti? Parodyk man. Gal tau reikia pertraukos?
 - 1.6. Priminimas apie paskatinimą (jei vaikas bendradarbiauja ir turite susitarimą).
 - 1.7. Nusiraminimo technikos pasiūlymas (veikia tik tada, kai nėra pykčio piko).
 - 1.8. Socialinės istorijos kūrimas.

MŪSŲ SUSITARIMAI

2 priedas
Prie Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo
tvarkos aprašo
PATVIRTINTA
Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
direktoriaus 2024 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. IV-205

AŠ ELGIUOSI PAGARBIAI

- ESU MANDAGUS
- ESU TOLERANTIŠKAS
- ESU PASLAUGUS
- ESU ATSARGUS
- LAIKAUSI SUSITARIMŲ
- PO SAVĖS PALIEKU TVARKĄ
- PAMATĖS NETINKAMĄ ELGESĮ REAGUOJU/ INFORMUOJU

AŠ ATSAKINGAI MOKAUSI

- LAIKU ATEINU Į PAMOKAS, UŽSIĖMIMUS, RENGINIUS
- ATLIEKU SKIRTAS UŽDUOTIS
- MOKAUSI IŠ SĖKMIŲ
- ESU ATVIRAS BENDRADARBIAVIMUI
- PAPRAŠAU PAGALBOS
- PRIIMU PAGALBĄ

AŠ RŪPINUOSI SVEIKATA

- LAIKAUSI DIENOS RITMO
- RŪPINUOSI SAVO HIGIENA
- SVEIKAI MAITINUOSI (MITYBOS PIRAMIDĖ)
- SPORTUOJU
- SKIRIU LAIKO POMĖGIAMS
- ATPAŽĮSTU JAUSMUS
- PASAKAU, KAIP JAUČIUOSI
- PAPRAŠAU PAGALBOS

3 priedas
Prie Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
Mokinių pozityvaus elgesio skatinimo
tvarkos aprašo
PATVIRTINTA
Šiaulių „Santakos“ ugdymo centro
direktorius 2024 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. IV-205

SKATINIMO PRIEMONIŲ PAVYZDŽIAI

1. Socialiniai paskatinimai: žodiniai – žodinis pagyrimas, pozityvaus elgesio, kai tik jis pasireiškia, įvardinimas, žodinė padėka; neverbaliniai gestai, pvz.: duok penkis, pakeltas nykštys, rankos paspaudimas, veido išraiškos parodymas, pvz.: mirksėjimas, šypsena, galvos purtymas, garso efektai sukuriami suaugusiojo, pvz.: dainavimas, švilpimas, juokas/kikenimas; rašto - įrašas el. dienyne, SMS žinutė tėvams, vaikui, komentaras el. dienyne tėvams, vaikui, gauti žetonai, padėkos raštas, „Žvaigždžių siena“ su mokinių vardais.

2. Privilegijos: darbo pabaiga 5 minutėmis anksčiau, pertrauka tarp užduočių, neduoti namų darbų, medžiagos surinkimas iš vaikų/išdalinimas vaikams, pasėdėti mokytojo kėdėje, būti mokytojo padėjėju, pasirinkti sėdėjimo vietą, papildoma pertrauka (su kita klase), asmeninis laikas su suaugusiuoju, pvz.: pietauti su mokytoju, naudotis klasės IT, pasirinkti klasės draugą komandiniam darbui, parinkti penktadienio filmą, galimybė rinktis/parinkti klasės veiklą iš sąrašo, būti mokytoju, papasakoti anekdotą klasei, įjungti/išjungti šviesas, laikas sensoriniame kambaryje, aplankyti ypatingą žmogų, aplankyti kitą klasę, naudotis kūno pagalve/pasunkinta antklode, purkšti skystį.

3. Apdovanojimai: Lipdukai, balionai, vaizdo įrašai, laikraščiai, knygos, blizgučiai, plastikiniai žaislai, žaislai su siurbtukais, karoliukai, žaidimų figūrėlės (gyvūnai, žmonės, maistas), fidget žaislai, disko kamuoliai, vėjo sukami žaislai, pupų maišeliai, kaladėlės, mašinėlės, traukiniai, kortos, komiksai, kaspinas, juostelės, yo-yo, akmenėliai.

4. Asmeniškai siūlomos veiklos: Kompiuterio laikas, žaidimas su bendraamžiais, pasiklausyti muzikos, eiti pas pagalbos specialistą, nudrožti mokytojo pieštukus, pagalba jaunesniems mokiniams, maitinti klasės gyvūnėlį, kelionė po patalpas, klasės vakarėlis, kalbėtis telefonu, bibliotekos laikas, žaisti slėpynes, bėgimas lauke, šokiai, fotografuoti, balionų pūtimas, vandens žaidimai, slėpynės su antklode, persirengti, vaidmenų žaidimas, paveikslų, žurnalų žiūrėjimas, muilo burbulų pūtimas, klasės skelbimų lentos dekoravimas.

5. Priemonės, paremtos sensorinėmis sistemomis:

5.1. Vizualinės: piešti ant lentos, piešimas, tapymas, lavos lempa, optinio pluošto lempa, skysčio laikmačiai, šviečiantys žaislai, sniego rutuliai, disko kamuolys, mažas ventiliatorius, kaleidoskopas.

5.2. Taktilinės: nugaros kasymas, masažas, apkabinimas, bučiny, kutenimas, stiprus tam tikrų kūno vietų spaudimas, žaidimas kamuoliuku, plojimas rankomis, tepiojimas pirštais, putomis, žaidimas plastelinu, šlykštuku, sukami nerimui mažinti skirti žaislai, spaudžiami žaislai, silpni ranka/lipnūs žaislai, terapinė plastilino masė, lankstūs žaislai, kinetinis smėlis, spaudimo kamuoliukas, susukami žaislai, spagečių kamuoliukas, pirštinė, gleivės (slime), silly putty (minkoma masė), smėlio dėžė/žaidimas su ryžiais/kruopomis, plaukų šukavimas.

5.3. Auditorinės: triukšmo sleidėjai, lietaus lazda, lūpinė armonikėlė, švilpukas, žaisliniai instrumentai, barškutis, kikenantis barškutis, burbulinė plėvelė, lipni juosta („Velcro“), užtrauktukai, metalinis sukamas vilkelis ant kieto paviršiaus.

5.4. Gustatorinės (skonio): sveiki užkandžiai, atsigerti vandens, saldainiai, guminukai, čiulpinukai, šokoladas, šokolado drožlės, žemės riešutų sviesto drožlės, sausainiai, želė pupelės, gyvūnų formos krekeriai, pyragas, šaldyti saldainiai, šaldyti ledai, zefyrai, vaisiai: mandarinai, bananai, vynuogės, obuoliai, sultys, soda, šokolado pienas, kieti užkandžiai: traškučiai, krekeriai, riešutai, dešra, minkšti užkandžiai: jogurtas, pudingas, sūris.

5.5. Olfaktorinės (uoslės): rankų kremas, uostyti malonų kvapą, uostyti vaikui svarbų, asocijuojantį kvapą.

5.6. Vestibuliarinės: nuspėjami/sutarti žaidimo/veiklos modeliai (pvz., važiavimas lėktuvu (ant suaugusiojo), žirgų jojimas (ant suaugusiojo), važiavimas ant suaugusiojo nugaros), sukimasis ore, kėdėje, suptis, kūno kojine, fizinė veikla (šokinėjimo lynas, lipimas, vaikščiojimas, žaidimai lauke, pasivažinėjimui dviračiu, vežimėliu).